

Motion till riksdagen 2020/21:308

av Lars Hjalmered m.fl. (M, KD)

med anledning av skr. 2019/20:185 Riksrevisionens rapport om samverkansprogram och strategiska innovationsprogram

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avhjälpa brister i regleringsbrev när det gäller de strategiska innovationsprogrammen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tydligare process för utvärdering av de strategiska samverkansprogrammen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De strategiska innovationsprogrammen och strategiska samverkansprogrammen syftar till att stärka Sveriges innovationsförmåga och konkurrenskraft. De är även avsedda att bidra till att möta globala samhällsutmaningar. Samverkan mellan lärosäten, näringsliv och offentlig sektor är en central del av programmen.

De strategiska innovationsprogrammen består av 17 program som utgår från s.k. strategiska innovationsagendor, där aktörer från olika sektorer etablerar gemensamma mål och visioner. Samverkansprogrammen ska samordna innovationsinsatser mellan exempelvis näringsliv, akademi, civilsamhället och offentliga aktörer. Programmen utgår från några på förhand utpekade fokusområden som identifierats av Nationella innovationsrådet.

Regeringen har redovisat sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i rapporten Innovation genom samverkan – statens satsningar på strategiska samverkans- och innovationsprogram (RiR 2020:6). I granskningen har

Riksrevisionen lämnat rekommendationer vad gäller det fortsatta arbetet inom Regeringskansliet, Vinnova, Energimyndigheten och Formas.

Åtgärda otydligheter i regleringsbrev avseende de strategiska innovationsprogrammen

Vad gäller de strategiska innovationsprogrammen framför Riksrevisionen bl.a. att det finns otydligheter i regleringsbrev till berörda myndigheter om hur myndigheterna ska välja program. Formuleringar i aktuell forskningsproposition och regleringsbrev hänger inte ihop, och detta riskerar att skicka dubbla signaler vad gäller programmets tillämpningsområden.

Riksrevisionen problematiserar också det faktum att det råder betydande otydligheter i regleringsbrev till respektive myndighet i fråga om samverkan mellan myndigheterna, programportföljens sammansättning och programformen i sin helhet. Riksrevisionen pekar också på att det finns brister i hur uppdragen är formulerade. Det handlar exempelvis om att gränserna för myndigheternas ansvar är otydliga.

Vidare gör Riksrevisionen bedömningen att det saknas kontinuerlig dokumentation av överväganden om organisering och ansvarsfördelning inom programmen. Det försvårar för myndigheterna att skapa sig en överblick av programmen. Dessutom riskeras det organisatoriska minnet inom de strategiska innovationsprogrammen.

Enligt Riksrevisionen är dessa brister i hög grad hänförliga till de regleringsbrev som regeringen ställer ut till de ansvariga myndigheterna. Regeringen måste säkerställa att dessa brister avhjälps i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer. Tydliggörandena bör omfatta myndigheternas enskilda och gemensamma ansvar för programformen som helhet, samverkan sinsemellan samt prioritering av innovationsområden.

Överväg utvärdering av genomförda samverkansprogram

Riksrevisionen har inte identifierat något systematiskt uppföljningsarbete vad gäller de genomförda strategiska samverkansprogrammen. Det finns ingen sammanhållen utvärderings- eller prövningsprocess knuten till vare sig programformen eller de enskilda programmen. Det har sammanställts synpunkter från deltagande medlemmar, men ingen ytterligare utvärdering har genomförts.

Riksrevisionen anser att bristerna vad gäller utvärderingen försämrar möjligheterna till effektivitet i programformen. Det försvårar också möjligheterna att utveckla programmen. Möjligheterna att genomföra återsrapportering till riksdagen som håller god kvalitet försämrar också.

Riksrevisionen gör därför bedömningen att genomförda samverkansprogram bör utvärderas och följas upp. Det gäller också de program som aviserades i juli 2019. Mot bakgrund av detta bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att införa en tydligare process för utvärdering och uppföljning av samverkansprogrammen i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer.

Lars Hjalmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lotta Olsson (M)

Helena Antoni (M)

Camilla Brodin (KD)